

Dogan, Matei și Phare, Robert (1990). *Creative Marginality Innovation at the Intersections of Social Science*. Westview Press.
Piaget, Jean. The Places of the Sciences. În *Unesco*, 57.

Cristina Tîrhaș

**Petru Iluț, Laura Nistor și
Traian Rotariu (coord.)**
*România socială. Drumul
schimbării și al integrării
europene*, Cluj-Napoca, Editura
Eikon, 2005, (3 vol.), 1288 p.,
Colecția Universitas, Seria
Sociologie

În perioada 7-8 mai 2004 s-au desfășurat la Cluj-Napoca, sub genericul „România socială. Drumul schimbării și al integrării europene”, lucrările Conferinței Naționale a Asociației Române de Sociologie și a Asociației Române de Promovare a Asistenței Sociale, care au reunit cadre didactice universitare, cercetători, practicieni din domeniul sociologiei și al asistenței sociale din întreaga țară. Cele trei volume ce numesc lucrările prezentate analizează rolul sociologiei și al asistenței sociale în contextul pregătirii României pentru intrarea în Uniunea Europeană. În același timp, s-a precizat necesitatea implicării specialiștilor români, alături de experți străini, în procesul de intervenție socială, în contextul unei reforme coerente privind protecția și asistența socială, acestea reprezentând o condiție primordială în vederea unei evaluări obiective a reformei sociale din România.

Lucrările prezentate în cadrul conferinței au fost reunite în trei volume, primele două axate pe domeniul sociologie, iar al treilea pe cel al asistenței sociale. În pri-

mul volum sunt cuprinse lucrări susținute în două secțiuni deosebit de interesante: accesul ruralului la dezvoltarea durabilă, respectiv demografie și migrație. În cadrul primei sesiuni, lucrările au un caracter teoretic, dar și aplicativ, fiind axate pe monografiile și studii psihosociale care evidențiază evoluția satului românesc, dar și schimbările apărute în mentalitatea ruralilor. Tot în cadrul aceleiași sesiuni se regăsesc o serie de lucrări teoretice cu un caracter de sinteză care au atras atenția datorită importanței temei în contextul actual al numeroaselor probleme cu care se confruntă satul românesc. Amintim, din acest punct de vedere, „Diversificarea activităților ne-agricole în România”, „Dinamica proprietății funciare din România”, „Mobilitatea socială în satul românesc”, „Comunitățile rurale în ipostaze istorice, Disfuncționalități actuale”.

În cadrul celei de-a doua secțiuni cuprinse în primul volum, „Demografia și migrația”, punctăm doar câteva aspecte semnificative pentru studenții și specialiștii interesați de acest domeniu: „Proiecția populației României până în anul 2025”, „Îmbătrânirea populației și unele aspecte demografice ale populației vârsnice”, „Definiri și strategii identitare”, „Dinamici sociodemografice ale populației Banatului” etc. Totodată, în cadrul acestei secțiuni sunt prezente lucrări susținute de specialiști din cadrul Institutului Național de Statistică, unde sunt puse în atenție rezultatele recensămintelor din anii 1992 și 2002, modalitățile de interpretare și analiză a datelor.

Volumul al doilea reunește lucrări prezentate în cadrul secțiunilor intitulate „Contribuția sociologiei la dezbaterile sociale”, „Interdisciplinaritatea și psihosociologia în abordarea comportamentului social”, „Istoria sociologiei, teorie socială” și, nu în ultimul rând, „Politică și comunicare

socială”. În secțiunea a treia, majoritatea lucrărilor au avut ca punct de analiză problematica sărăciei, a marginalizării și a excluziunii sociale, efectele pe care tranziția le-a generat în societatea românească, conceptele de calitate a vieții și dezvoltare socială, integrarea României în Uniunea Europeană, parteneriatul public-privat. Importanța și necesitatea abordărilor interdisciplinare în analiza comportamentului social a făcut obiectul secțiunii a patra. Aflăm în acest context cum poate fi modelat din perspectivă socioculturală comportamentul agresiv, ne este prezentată și argumentată importanța atractivității chipului feminin în relațiile interpersonale din perspectivă interculturală, plecându-se de la ideea că „frumusețea este singura discriminare împotriva căreia nu se revoltă nimeni” (S. Chelcea, 2004); cum este văzută familia conjugală și diviziunea sarcinilor în România. Mediul organizațional, *leadership*-ul sau relațiile interpersonale sunt amintite și analizate din perspectiva procesului decizional și a fenomenelor ce le precedă ori a condițiilor de muncă, avându-se în vedere companiile, firmele și corporațiile multinaționale.

Secțiunea a cincea este dedicată istoriei sociologiei. Este prezentată importanța Școlii Sociologice de la București – concepție și activitate politică, în același timp –, dezbătându-se și analizându-se orientările contemporane ce au făcut obiectul de studiu al sociologiei artelor. Controversele teoretice generate de sociologia românească, dar și transformările pe care le-a „suferit solidaritatea” de-a lungul timpului în societate întregesc și solidifică perspectiva de analiză sociologică a societății românești în tranziție. Politica și comunicarea atrag atenția nu numai datorită actualității temelor abordate, ci și prin prisma aplicabilității informațiilor teoretice. Mai mult, parcurgând

această secțiune, vom putea înțelege, măcar parțial, dacă nu în totalitate, anumite aspecte pe care le generează rata de participare la vot și predicțiile electorale într-o campanie politică, influența mesajelor venite din mass-media asupra electoratului român și nu numai. Totodată, este identificată și analizată una dintre principalele modalități prin care publicul poate fi manipulat, nu atât din cauza instrumentului în sine – sondajul de opinie –, cât din cauza inadvertențelor datorate, în mare parte, de „prelucrarea și difuzarea defectuoasă de către mass-media românească a acestui gen de informații. Ceea ce poate duce la manipulări intenționate sau nu ale publicului. Prin urmare sondajele de opinie trebuie tratate cu maximum de atenție și seriozitate” (p. 481). Să nu uităm și faptul că implicarea așa-zisilor specialiști intensifică apariția unor astfel de probleme. Toate aceste aspecte influențează comunicarea socială și participarea politică a tinerilor, și a oamenilor în general, pentru că – nu-i așa – „orice cuvânt este o încercare de influențare a celuilalt” (A. Mucchielli, *Arta de a influența. Analiza tehnicilor de manipulare*, Editura Polirom, 2002, 11).

Prin prisma problematicii abordate – politicile sociale, comunitatea și tranziția, situația copiilor, vârstnicilor și a persoanelor cu nevoi speciale, precum și problema învățământului sau a justiției –, al treilea volum se înscrie în sfera asistenței sociale. Lucrările ce se regăsesc aici s-au concentrat pe strategiile privind reforma din asistența socială la nivel de comunitate, societatea românească și impactul politicilor sociale. Din perspectivă aplicativă au fost analizate efectele aspectelor legislative din sfera protecției sociale asupra grupurilor vulnerabile, ținte ale exclușiunii și marginalizării sociale: persoanele cu handicap, familiile cu mulți copii, copiii

instituționalizați, vârsnicii, protecția copilului și a familiei aflate în dificultate. În același timp au fost dezbătute dificultățile ce apar în prevenția violenței domestice din România, precum și aspectele metodologice care ghidează intervenția în practica asistenței sociale. Constatăm că de multe ori ne „împiedicăm” de valorile patriarhale care își pun amprenta asupra noastră „(...) refuzând să vedem cât de fragile au devenit unele valori tradiționale, refuzăm să realizăm că acestea răspund din ce în ce mai puțin nevoilor și aspirațiilor actuale ale omenirii. Valorile patriarhale fac posibilă violența culturală și structurală în care trăim, indiferent dacă ele se prezintă sub forma unor valori și practici tradiționale (naționale, religioase) sau sub forma unor valori și practici moderne și post-moderne (politice, secularizate)” (p. 129). În secțiunea dedicată spațiului de justiție sunt discutate programele de justiție restaurativă, delincvența juvenilă, sistemul românesc de probațiune, dar și tipurile de violență în contextul diferitelor comunități multiculturale de pe teritoriul României. Constatăm că multiculturalitatea trebuie văzută din perspective diferite: „există o multiculturalitate generată de identități etnice diferite, dar și de identități profesionale, religioase, culturale etc. și, în același timp, se poate vorbi de mai multe niveluri ale multiculturalității legate de relațiile dintre grupurile de competență profesională, de cultură generală, de discurs sau de competență într-un anumit domeniu al vieții publice, comunitare sau politice” (p. 331). În același volum este inclusă și o secțiune comună privind restructurarea învățământului superior de sociologie și asistență socială, precum și aspectele moderne incluse în managementul academic.

Cele trei volume reunesc lucrări fundamentate pe abordări teoretice și practice,

completate de studii de caz și sinteze ale unor ample cercetări, astfel încât devin de un real suport informațional, pragmatic, fiind recomandate atât specialiștilor din domeniu, cât mai ales studenților și chiar publicului larg preocupat de aspectele sociale ce caracterizează tranziția societății românești.

Octavian Rujoiu

Rhoda Métraux și Margaret Mead

Themes in French Culture. A Preface to a Study of French Culture. New York & Oxford: Berghahn Books, 2001, 132 p.

Cartea este, de fapt, volumul patru din seria Margaret Mead, *The Study of Contemporary Western Cultures*, inițiată în anul 2001 de editura americano-britanică Berghahn Books (editura condusă de distinsa personalitate a Dr. Marion Berghahn) în colaborare cu Institute for Intercultural Studies, cu ocazia împlinirii în acel an (la 16 decembrie) a centenarului nașterii mării antropoloage americane. Părăsise această lume la 15 noiembrie 1978. Strălucit savant, Margaret Mead a cucerit lumea științelor socioumane dedicându-se cu toată ființa cercetărilor sale, prin care a lăsat în urmă un plin de viață și fascinant portret al culturilor primitive și nu numai, culturi pe care ea a încercat să le descopere și să le pătrundă în toată profunzimea lor. Menționăm că celebra antropoloagă americană a vizitat de câteva ori România, ultima oară în august 1974, cu ocazia Conferinței Mondiale de Demografie (World Population Conference), când a avut întâlniri memorabile cu antropologii români Vasile Caramelia